

Otvoritev „češke koč“.

(Izvirno poročilo.)

Národní praznik, slovesen dan češko-slovenskega pobratimstva se je vršil dné 26. jul. na Ravneh pod Grintovcem. Otvoritev češke planinske koč, katere popis je prinesel predzadnji „Mir“, se je vršila na prav slovesen način. Gostje, katerih se je udeležilo gotovo do 250 (187 se jih je vpisalo, a mnogi niso oddali podpisa), so prihajali že v sredo. Čehov je došlo do 70, med njimi mnogo gospá in gospodičen. Nekateri so odšli od Sv. Andreja (iz gostilne ljubeznivega g. Stularja) v četrtek zjutraj po mašah gg. provizorja Hraba in kaplana Meška. Drugi so prihajali iz Jezerskega samega. Med koroškimi udeleženci je bil g. notar Svetina s svojo rodbino. Zastopane so bile vse podružnice slov. plan. društva. Zilsko je zastopal gosp. Knafelc. — Vsprejem na planini je bil prisrčen. G. dr. Chodounský z g. dr. Marešem in z vso drugo družbo so pozdravljali došlece že od daleč, in ko so posamezne skupine prihajale, ni bilo navdušenju ne konca ne kraja. Nekako ob 10. je dospel tudi g. župnik Aljaž.

Kmalu nató so prišli duhovniki pred koč, da jo blagoslové. Vseučilišni prof. g. dr. Chodounský je pred blagoslovom v iskrenih besedah pozdravil častito duhovščino, župana ljubljanskega, g. Hribarja, zastopnika kraljevega mesta Prage, g. dr. Jeřabeka, g. župana in deželnega poslanca Murija in še nekatere druge, posebno gospé. Ta velezaslužni mož je poudarjal posebno, da je ta koč odprta vsakemu brez ozira na mišljenje in národnost. Tukaj ne bomo vprašali, kdo da je, kakega mišljenja da je, ampak vsak nam bode dobro došel, vsak nam bode brat. (Vseobča navdušenost. — Kje najdemo med „mehrwertige“ Nemci to kulturo?!) Nato je prosil g. Aljaža in druge duhovnike, naj koč blagoslovijo.

Po blagoslovu je zahvalil vse, ki so se žrtvovali za koč, g. dr. Mareš, svetovalec dež. odbora češkega. Poudarjal je zasluge gosp. dr. Frischaufa, dr. Kocbeka, g. župana Murija in g. Maheka. G. župan ljubljanski Ivan Hribar je v daljšem govoru povdarjal bratstvo med Čehi in Slovenci in v obnovitev tega prijateljstva je poljubil g. dr. Chodounskega. Veliko navdušenje

je zavladalo med govorom zastopnika mesta Libušinega, kraljeve Prage, in med govori načelnika „Slov. plan. društva“ g. prof. Orožna in ob govorih zastopnikov duhovščine koroške, gg. Hrabe in Meška. Ta je med vseobčnim navdušenjem povdarjal, da koroški duhovniki ne poznajo ne osebnosti, ne kruhoborstva, ne sovraštva, ampak samo ljubezen. In iz vse duše je pozdravljaj vso zbrano gospodo v imenu duhovščine koroške, kar je našlo odmev v sreč vseh, kakor je pričalo burno odobravanje. G. dr. Foerster je v češkem govoru bratom Čehom izrekal hvalo za krasno stavbo, ki ni koč, ampak krasna vila. G. Roblek je govoril navdušeno o turistik. S tem je bil oficijelni del slavnosti končan.

In potem smo se zabavali kot bratje in sestre, vsi ene duše in enega srca. — Popoludne so nekateri turisti šli še na Grintovec, drugi na Jezersko. Pripomnim še naj, da smo v kopališču Beli, kjer so sicer gostje občevali z nami zelo prijazno, dobili gospoda, ki je menil: „Ich möchte auch hinauf gehen, aber man ist nicht sicher, dass einem von einigen Elementen nicht der Schädel eingeschlagen wird.“ (Zelo akademično, kaj?) Na vprašanje, kako da more kaj takega trditi, je odgovoril, da je na Jezerskem bral pisma v tem smislu (!). Tega ne verujemo in dotični bodo gotovo potrdili, da je to grda laž. — Sicer pa naj se primerja s temi podlimi besedami govor plemenitega g. dr. Chodounskega.

To je bil za nas dan veselja, dan slavlja, dan navdušenja, ki nam ostane vedno v spominu. Požrtvovalnim bratom Čehom pa kličemo: Slava!

* * *

Na slavnost je došlo zelo veliko brzozavnih pozdravov. Iz Celovca so se odposlali sledeči:

Slava gromovita in iskrena hvala bratom Čehom, da so nam postavili češko koč. Slava vzorno delujočemu odboru češke planinske podružnice. Živela češko-slovenska vzajemnost!

Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem.

Srčno čestita k otvoritvi prve slovanske planinske koč ter kliče vsem udeležencem krepek! „Na zdar!“

Uredništvo „Mira“.

Slava bratom Čehom, ki so nam pokazali bratsko vzajemnost na tako odličnem način! Božji blagoslov varuj češko koč! Na zdar!

Slovenski klub.

PODLISTEK.

Moje potovanje na Brezje.

Že od leta 1891. nisem bil „za se“ na Kranjskem. Takrat so bili z zidanjem cerkve matere Božje na Brezju nekako v polovici. Zanimalo me je torej ogledati si to svetišče, in ker še nisem bil na Bledu, tudi ta kraj. Odložil sem se za to pot tem rajši, ker mi je tudi moja „boljša polovica“ k temu prigovarjala. Odpotoval sem toraj konec meseca maja t. l. po nasvetu našega F. Prešerna, kateri pravi: „Vselej mož najmanj zapravi, če ženico má seboj.“ Podkloštom zahteval sem listke v slovenskem jeziku in brez vsega ugovora in brez vsake debate se mi je ustreglo, kar me je jako veselilo in ojačilo. Na Trbižu zakliče sprevodnik: „Tarvis — Wagenwechsel nach Laibach.“ Kdor pozna Trbiž, mi bo pritrdil, da smo Slovenci „podlaga tujčevi peti“. — Na peronu je stalo mnogo delavcev: Kranjcev, Primorcev in tudi Lahov. Kakih petdeset jih je tudi tam izstopilo; a noben slovenski klic se ni slišal od strani železniškega oboja; nasprotno zadonelo je zopet: „Krlin, krlin, krlin: Personenzug: Ratschach, Weissenfels, Krainburg, Laibach — einsteigen!“ Videl sem, s kako negotovostjo so delavci lazili proti vlaku, ker niso vedeli, kaj se kliče, in kako osorno je zarohnel neki sin „Herrenvolka“ na enega delavca, kateri ni znal ne vprašati po pravem vlaku, ne po tem, kaj „portir“ kliče. Tako se godi našemu ljudstvu, a politiki naši... hlapčevanje... preprij...!

Naš hlapon začel je pihati in oddrdrali smo v deželo, ki ima „grob komaj za nas“ — v malo Avstrijo! Do Otoč peljal sem se gladko; sprevodnik znal je „kranjski“, a vendar je zavpil na vseh postajah le „taječ“. — Pot in cesta iz Otoč na Brezje ste dobro napravljene, nekateri kažipot izvzet. Tik ceste pasla sta dva fanta dobro rejeno živino; njiju eden prosi me miloščine. Bistre oči imela sta oba; ta pa je imel zraven še — strgane hlače. Vprašam ga: „Odkod si?“ — „Iz Ljubnega“. — „Hodiš v šolo?“ — „Zdaj ne!“ — „Zakaj ne?“ — „Ker pasem!“ — „Kaj so tvoj oče?“ — „Ubog.“ — „Ali si bil po šoli že zaprt?“ — Nič odgovora. Drugi fant: „Pač! je hud.“ — „Znaš pisati?“ — „Znava oba!“ Zadovoljen z „maturó“ tega brihtnega Kranjca storil sem svojo dolžnost in šel. Fanta sta prijazno odzdravila, kar me je jako veselilo.

Na mostu pred hribom stala sta zopet dva pohabljená „kavalirja“, katera sta — ne vem iz kakšnega nagiba — takoj snela svoje „čilindre“. Vprašam ju: „Kje sta postala nesrečna?“ — „Oh, gospod, v vojski, na Laškem v vojski. Pod Radeckijem sem služil, oh, dober je bil, dober gospod Radecki.“ — „Kaj je bil Radecki?“ — Z rezkim glasom odvrne: „Ta višji pri vojaki je bil; general pač.“ Drugi pa je zdihoval in tožil, da se mu je skala zvalila na noge. — „Mogoče pa, da sta skož žganje se ponesrečila?“ — „Tisto pa ne, gospod, oh to ne, sveta Marija pomagaj!“ — Na drugi strani mosta, kjer se začne viti steza proti Brezjam navkreber, je sedela mutasta ženska, — če se ne motim — s slepim otrokom v naročju. Ta prizor vzbudil mi je sočutje in nevoljo! Nevoljo

Žal zadržan se otvoritve osebno udeležiti, kličem tem potom: Slava češkim bratom, na zdar vsem udeležencem!

Rožman, tajnik družbe sv. Mohorja.

Gromoviti „Živio“ zbranim turistom ob otvoritvi češke koč!

Anton Gregorec.

Rana na národnem telesu.

(Nekaj za národno gospodarstvo. *)

VII. Kako vpliva žganje na telo?

Da je dandanes več boleznij med ljudmi, kakor v prejšnjih časih, in da ljudje niso več tako trdni, kakor pred desetletji, tega ni treba dokazovati. Se se najdejo ljudje, ki imajo 60 do 70 let in še niso bili resno bolni. Navadno ugasnejo kakor sveča, če prigori do konca. A redki so taki in vedno redkeje postajajo. Posebno mlajši rod ni več tako trden; večkrat se ga lotijo boleznij in prej jim podleže. Boleznij so sicer kazni za greh, ali človek se more tudi sam varovati marsikatero boleznij in si jo tudi nakopati po lastni krivdi. Bog je dal človeškemu truplu postavbo in po njej se redi; in človeku je dal pamet, da bi jo spoznal in je ne prelomil. Vsak prelom se maščuje vidno v prvi vrsti z boleznijo. Telo potrebuje, da se ohrani in ponovi svoje obrabljene moči, pred vsem hrane in pijače. Ali oboje mora biti njegovim postavbam prikladno. Hrana, ki ne redi telesa, ni zdrava in pijača, ki vzame telesu moči in ga oslabi, mu je škodljiva.

Če govorimo o pijači, moramo naravnost reči, da je laž, če kdo pravi, in če bi bil tudi Bog vé kako učen zdravnik, da bi alkoholične pijače za človeško telo in zdravje bile potrebne ali vsaj, da bi ne bile škodljive. Ta je bosa, in če je tudi to mnenje splošno in povsod razširjeno; kdor temu pritrdi, goljufa samega sebe. Samo eno zdravniško spričevalo hočemo omeniti, čeravno bi jih lahko navedli tisočero. Dunajski profesor Nothnagel, ki slovi kot izvrsten zdravnik, pravi: „Popolnoma prav imajo oni, kateri pravijo, da človek alkoholičnih pijač ne potrebuje; zakaj mi vidimo, da vse živali okoli nas živijo brez njih, le človek ima to predpravico, da uživlja ta strup. Naravno smešno je pa, če kdo pravi, in če bi bil tudi zdravnik, da črno vino bolj redi, kakor belo.“ Tem besedam

*) Glej „Mir“-a številke 1., 2., 8., 12. 16. in 23. t. l.

zaradi tega, da se pustijo taki siromaki brez prave oskrbe in izpostavljeni gorkoti, mrazu in vetru! Če so tam doma ali ne, vsekakor je dolžnost občine, skrbeti vsaj za reveže take vrste, ali pa spraviti jih tja, kamor spadajo.

V četrť uri od tod sem dosegel prijazno ležečo vas Brezje, obdano z lepimi travniki in — menim — predrobno razkladanimi njivami. Sadno drevje, katerega je obilno, je krasno cvetelo. Kraj in cela okolica je res krasna; razgled prelep. Stavba nove cerkve, izpeljana zunaj brez posebnega kinča v romanskem slogu, napravi na obiskovalca prav dober utis; samo zvonikova streha se mi ni dopadla, ker čepi na prostornem, jako lepem zidovju kakor klobuk, ki ni ne zoper solnce ne zoper dež. Ko bi se končalo zidovje in streha zvonika nekako tako, kakor se konča fasada, dopadla bi se mi cela stavba še bolje, nego se mi je. Portal cerkve je imenitno delo.

Znotranje oprave v cerkvi še mnogo manjka; soditi po tem, kar je, bo cerkev znotraj sicer bolj priprosta, a ukusno izdelana. Gotova sta danes samo dva stranska altarja, katerih slike so me posebno zanimale, dasiravno je tudi kamnoseško delo arhitektonično lepo napravljeno. Slike predstavljajo na levi strani sv. Antona Padovanskega, na pravi sv. Franciška. Prednost tem slikam dati, je hudo; napravljene sta obe mojsterski. Vendar pa mi je boljše ugajal sv. Francišek po kompoziciji in harmoniji barv. Kar mi na tej sliki edino ni ugajalo, je podpis mojstra: „J. Grohar — München“. Gosp. mojster je gotovo že takrat vedel, da je to „Monakovo“, ko je slikal ta umotvor za — Slovence. Da je g. mojster Slovenec, to vem. — Kupola, v

izkušnega zdravnika dostavimo: Še bolj smešno je pa, če kdo pravi, da je žganje posebno delavcem in kmetom potrebno, ali celo, da je žganje iz krompirja boljše, kakor žganje iz — žagovine. Potrebno ni nobeno! Morda izgovorimo še pozneje kako o tem, v kolikor morejo biti pijače človeku v prid in korist, reči pa moramo, da se more o njih koristiti jako malo povedati, veliko več pa o njih škodljivosti za človeško telo. Vprašajmo malo skušnjo in zdravnike, kaj pravijo o žganju, ki se daje včasih v velikih množinah človeškemu trupu.

Stari Špartanci so se prizadevali za pošteno, zmerno življenje. V marsičem bi nam bili lahko v vzgled, posebno pa v zmernosti. Da bi svoje otroke že v njihovi mladosti napolnili z gnusom do živalske nezmernosti in poniževalnega pijančevanja, so vpijanili nalašč kakega sužnja in njih otroci so morali priti ter si pogledati to človeško — svinjo. Pogled na človeka, ki se brez pameti valja po tleh, ponižan pod neumno žival, ta pogled jih je pretresel in varovali so se, da ni noben izmed njih postal takemu pijancu enak. Da bi pač tudi vsak izmed nas prav resno pogledal kakega pijanca, posebno če je vsled nezmerne zavžitega žganja cel trup boleznimi razjedel mu kosti in možek ter spremenil telo v gnusobno razvalino, ter se iz takega pogleda naučil, kako strašno pustoši v človeškem trupu žganjski strup.

Le pogledjmo ga: Njegov obraz je zabuhel in rudeč, a ta rudečica je podobna strašnemu požaru; oči so krvave, ustnice blede, čelo zgubanceno, ne — to ni obraz, v katerem bi odsevala božja podoba, nekaj zlobnega je v njem. — Na životu je pijanec navadno obran, k večjemu da ima trebuh, ki je podoben sodu, dočim so njegove noge in roke podobne suhim palicam, brez moči, z napetimi žilami na površju. In kako se trese, da hudo dene vsakemu, ki ga vidi. Po nemirni noči je zjutraj prva njegova želja le glaž, drugače je nezmožen za vsako delo. Ako ni glaža, se razlega po hiši grozna kletev in vsi morajo občutiti, da je v želodcu ogenj, ki zahteva zopet le novega netiva. Povej mi, človek, je li to življenje? Ali ni tako življenje, kakor je življenje pijančeve že na svetu, hujske od bridke smrti? In če bi kdo pogledal še le pijančeve notranje, žlahtne dele, posebno njegov želodec! V Ameriki so zdravniki raznim pijancem odprli želodce ter jih, kakoršni so bili, naslikali. Te podobe so tako strašne in gnusne, da ljudje, kateri so te podobe videli, cel dan niso mogli jesti od samega gnusa. Kakor želodcu, tako gre navadno tudi drugim delom, in marsikateri bi dal slovo žganju, če bi videl svoje notranje dele; navadno pa vidi pijanec zgubo še le potem, kedar je že prepozno.

Kaplan Seling, ki se je na Nemškem neizmerno prizadeval, da bi odstranil grdo pijančevanje, obišče nekega dne znanega mu pijanca, ki je bil bolan. Na vprašanje, ali tudi spozna, da pride bolezen od pijače, mu bolnik odgovori: „Ne pride od pitja, temveč, ker sem tako malo jedel“. Seling mu odgovori mirno: „Da ste tako malo jedli, pride od pijače. Ta je vam polagoma spridila želodec in vzela ves tek. Pazite, jaz vam hočem to natančno povedati. Če vzamemo kruh v usta, se razlijejo iz lic slina in ga premočijo. Ravno tako je tudi v želodcu; v njem se mora jed premočiti z želodčnim sokom in le tako se prebavlja. Kako

kateraj stoji stara kapelica s čudodelno Bogorodico, napravi na romarja jako blag utis, posebno kedar se pojejo slovenske večernice. Petje je slovensko; s tem je povedano vse, kar se more reči o lepem petju; a kar zadene pravilnost petja, bil je „Tempo“ prehter, rekel bi preživ, kar se ne strinja z veličastvom hiše božje. — Prenočil sem v gostilni gospoda Finžgarja, kjer so mi jako dobro, hitro in po nizki ceni postregli. Priporočam vsem romarjem in ptujcem to gostilno. Od več romarjev sem slišal, da se na Brezju sploh vsem dobro postreže. To je lepo in veselo; to poviša ugled Slovencev pri tujih národih, od katerih jih je bilo takrat tudi nekaj na Brezju. (Konec prihodnjic.)

Smešničar.

* **Taki so otroci.** Mali Filip jih je bil dobil od matere. Na to gre v pisarno k očetu, kjer je bilo več gospodov in zavpije z jokavim glasom: „Oče, mama me je tepla s tisto debelo palico, kakor tebe včeraj!“

* **Spoznanje.** „Kdaj si spoznal prav za prav svojo ženo?“ — „Po poroki.“

* **Oče ga je rabil.** Učitelj: „Zakaj si prišel tako pozno?“ — Učenec: „Oče me je rabil.“ — Učitelj: „Ali ni mogel koga drugega namesto tebe?“ — Učenec: „Ne!“ — Učitelj: „Zakaj ne?“ — Učenec: „Tepel me je.“

* **Nič ne pomaga.** Grofica: „Ali Janoš, zakaj ne natočiš gospodu baronu?“ — Janoš: „Saj itak nič ne pomaga, gospa grofica, baron vendar vselej izpije.“

bi se pa mogel ta želodčni sok izliti in delati, če žganje želodec popolnoma vname, da je njegova stena podobna suhemu, s krvavimi in otečenimi žilami prevlečenemu podplatu?“ Prav tako je. Kolikokrat se dogodi, da sedijo taki pijanci cele dni po beznicah, ne da bi kaj jedli in tudi lačni niso. S tem pa trpi celo telo.

Pa poreče kdo: Zgodi se pa tudi, da taki žganjarji dobro izgledajo in se tudi ne čutijo bolane. „Nikdo naj se ne vara“, pravi nek zdravnik, „navadno so že v največji nevarnosti in umrjejo v starosti 30 do 40 let prav nanagloma. Oni se ne čutijo bolne, ker jim je žganje popolnoma odvzelo čut, a njih notranji deli so prav sežgani.“ Tako zdravnik; skušnja potrjuje njegove besede. Kolikokrat se sliši ali bere dandanes, da je ta ali oni nanagloma umrl. Zgrudil se je in bil mrtev; ali večer se je vlegel navidezno zdrav, pa ni več vstal. Ne vedno, ali v največ slučajih take nagle smrti je vzrok bolezen, nakopana v neizmerno zavžiti pijači.

Naj sledijo še imena nekaterih boleznij, ki se navadno kažejo po žganju: V želodcu spridi sok, ga oslabi in vname; naredijo se v njem turi in oteklina, začne se rak in krvni tok. Slepí so oni, kateri te bolezni zdravijo zopet z žganjem, kar se pogostoma najde. — Drob oteče, se prenapolni s toščobo ali se skrči; človeka se loti rumenica. — V ledvicah se naredi kamen ali celo jako boleče oteklina. — Pljuče se zaslinijo, nastane grozen kašelj, pogostoma se vnamejo ali se jih loti sušica. — Srce začne močno utripati, odebela ali suši kri in se vname, še bolj pogosto pa se loti človeka vodenica. — V možgane sili kri, nasledek je omotica, kap, norost ali vsaj slaboumnost. Žganje strdi žile, spridi kri in povzroči največkrat vodenico. — Živce grozno razburi, jih oslabi, da se roke in noge začnejo tresti. Tudi oči ali posluh more oslabit. Dr. Deneffe pravi: „Tisočero jih poznam, ki so oslepili radi žganja.“

Sklenemo z besedami nekega zdravnika: „Kdor je dosedaj večkrat rad pil žganje, naj to strast popolnoma opusti, če si noče skopati sam grob; delati bo moral na to, da si zadobi zopet svoje pohabljenno zdravje in to najbolj s tem, da se žganja popolnoma varuje.“

Dopisi.

Iz podjunske doline. (Za naše vinogradnike.) Po posredovanju preč. g. državn. poslanca Lamberta Einspielerja je poljedeljsko ministerstvo odredilo posebno komisijo, da pregleda vinograde okrog Žitarevasi, Št. Lipša in Globasnice ter se izjavi, kaj bi se moglo storiti v pospešitev vinogradov po onih krajih, da bi se pridelo več žlahtnega „Žitarca“, ki ima še vedno dobro ceno, ker se prodaja liter po 28 do 35 kr. Komisija se je vršila dné 25. in 26. julija. Vdeležili so se tega ogledovanja naš drž. poslanec g. L. Einspieler; poljedeljsko ministerstvo je zastopal g. ravnatelj Fr. Matijažič iz Grada; deželno vlado g. c. kr. dež. vlade svetovalec Fr. Kolenc; dež. odbor g. G. Hock; kmetijsko družbo g. predsednik A. Čare; občini Žitaravas in Globasnice pa gg. župana Fr. Seifritz in J. Jekel. Prvi dan si je komisija ogledala vinograde pri Žitaravasi in v Št. Lipšu. Kmetje, posestniki vinogradov, so prišli vsi. Pokazalo se je, da sta dve tretjini nekdanjih vinogradov že opuščeni. Še leta 1868. je bilo pri davkarji naznanjenih 70 oralov vinogradov, l. 1898. pa samo še 53 oralov. Kmetje obdelujejo vinograde pridno, kolikor le morejo, a največ jim je manjkalo pouka, da s trto niso prav ravnali in zato so bile letine tako slabe. Trtne uši ni bilo, a zemlja je zelo opešala. Trte so pregosto nasajene, škropilo se je o nepravem času, obrezovale nepravilno. Največ je škodovala peronospera in grozdna plesnoba. — Drugi dan, dné 26. julija sta si gg. Matijažič in Einspieler ogledala še vinograde v Globasnici. Tam ju je občinski odbor z navzočimi kmeti, katerih se je zbralo 60, prav slovesno sprejel. Na željo vinogradnikov jih je gosp. Matijažič poučil, kako naj ravnajo z vinogradi, da jim bodo donášali več dobička, ter je opozarjal na razne napake dosedanega obdelovanja. — Kot vspeh komisije so se priporočali merodajnim krogom ti-le nasveti: Država naj napravi vzoren vinograd, da bodo ljudje videli, kako se naj vinogradi dobro obdelujejo. S pomočjo države in dežele omogoči naj se mlajšim posestnikom, da se udeležijo vinorejske šole v Mariboru. Kmetijska družba naj poskrbi, da se bode nje slovenski potovalni učitelj izučil tudi v vinoreji ter mogel ljudem dajati potrebnega pouka. — V Globasnici se je vsem sodelujočim osebam izrekla prisrčna zahvala. Veselo je bilo videti veliko zanimanje ljudstva, ki je s tem pokazalo, da mu je res mar za potrebni gospodarski pouk in napredek.

Iz Velikovca. (Izobrazba naših kmečkih hčer.) Podlaga gospodarskega napredka je višja izobrazba kmečkega prebivalstva. V tem

oziru naše kmečke hčere nimajo nobene prave izobrazbe. Naučijo se za gospodarstvo in domača opravila potrebnih vednosti le od svojih mater. Ker pa iste tudi nobene boljše izobrazbe niso življale, tedaj tudi svojim hčeram višje omike ne morejo podeliti. Vse ostane tedaj pri starem, jedi se površno in nekusno pripravljajo, v hišah tudi zelo premožnih kmetov vlada velika nesnažnost, ne znajo si pomagati, kedar je treba za stariše kako pismo pisati, kako pobotnico napraviti, kak časniki naročiti, po pošti kak denar odposlati. Skrajni čas je tedaj, da se kaj stori za izobrazbo naše ženske mladine. Veliko zaslugo bi si stekel slavni odbor naše dične družbe sv. Mohorja, ako bi izdal kako knjigo, v kateri bi se nahajala navodila za napravljane jedij, kakor se v naših kmečkih hišah navadno življajo, potem pouk o umnem mlekarstvu in sirarstvu, kolikor je to za naše kmečke razmere potrebno, o ravnanju s perilom, o vrtnarstvu in konečno par vzorcev za voščilna pisma, pobotnice, za izpolnjevanje poštnih vzorcev. Taka, po strokovnjaški roki sestavljena knjiga, bi mnogo koristila. Koliko bolj okusno napravljenih jedij bi tedaj naši kmetje na mizo dobivljali, koliko več dohodkov bi dobivali od domačih pridelkov, od surovega masla, sira, koliko bi več moglo se skupiti iz dobro in umno obdelanih domačih vrtov, snažnost v hiši bi pa na ohranjanje zdravja mnogo vplivala. Največ seveda pa zamore podeliti višje omike prava izgoja. V tem oziru so nam koroškimi Slovincem naši nemški sodeželani daleč naprej. Vsak boljši nemški kmet, sosebno na zgornjem Koroškem, pošlje svoje deklice v kak samostan, da tam šolo obiskujejo, se lepega vedenja navadijo, in se izurijo v ženskih delih. Koliko novih samostanskih vzgojišč za deklice je v zadnjih letih na Koroškem na stalo, ali noben zavod drugemu ni na potu. — Tudi med nami Slovenci se je v tem oziru v najnovejših časih obrnilo na boljše. Vzgojišče za deklice v naši „Národní šoli“ se od leta do leta čedalje lepše razvija in pridobiva vedno več zaupanja pri našem ljudstvu. V prvi vrsti se sprejmejo v ta zavod manjše deklice, ki obiskujejo našo trirazredno „Národno šolo“, potem pa seveda v omejenem številu tudi večje deklice od 14. do 20. leta. Slednje se poučujejo v kuhanji, v ravnanju s perilom, šivanju, obdelovanju vrta, vmes se pa z njimi ponavljajo tudi šolski predmeti. Vnovič tedaj opozarjamo naše bolj premožne kmete na ta koristni zavod. Plačilo je zmerno, kakor je v takih zavodih navadno, 8 gld. na mesec. Manj premožnim kmetom bi morda naše posojilnice s kako denarno podporo omogočile, da bi zamogli svoje deklice pošiljati v „Národno šolo“. Pametneje gotovo ravnajo naši slovenski kmetje, ako dajo svoje hčerke v tak zavod in jim oskrbijo krščansko in umno izgojo, kakor da jih vedno doma ohranijo in jim zapustijo večjo doto, ali pa, ako jih, kakor se dostikrat zgodi, dajo v večje gostilne v naših mestih, da bi se kuhati naučile, kjer premnogokrat v slabe tovaršije pridejo in se tako naravno pokvarijo, se privadijo lišpanja, postanejo gospodične in ne marajo več iti nazaj na kmete. Kratko rečeno, le deklice, ki se izgojujejo v verskem in slovenskem duhu, bodo ohranile ljubezen do svojega rodnega kraja, in le o njih se je po pravici nadejati, da postanejo pridne in razumne slovenske gospodinje.

Iz Velikovca. (Priporočilo.) Slovincem v podjunski dolini dobro znano tukajšnjo „Aufmuth“-ovo gostilno, katero je g. Jurij Uranšek že lani kupil, je zdaj ovi naš rojak tudi sam nastopil. Aufmuth-ova gostilna je, kakor znano, najlepša gostilna v Velikovcu, in po pravici se je, ker se je g. Uranšek založil z dobro pijačo in je gospa Uranšek znana kot izborna kuharica, nadejati, da se bo ta starodavna gostilna zopet povzdignila do stare slave. Slovincem iz okolice in daleč jo najtopleje priporočamo!

Iz Št. Ruperta pri Velikovcu. (Pogreb.) Te dni smo imeli tukaj dva velika pogreba. Dné 15. julija umrla je Uršula Müller p. d. Hoprijanka v Mlinskem grabnu nagle smrti zadeta od kapi. Dné 10. julija se je pa ponesrečil najpremožnejši posestnik v naši fari, Franc Treppo, posestnik in lastnik opekarne v Št. Rupertu. Spodrsnil se je že 75 let stari mož na zelo strmih stopnicah v svoji hiši in padel s celo veliko težo svojega telesa na glavo, da so se možgani pretresli in je drugi dan umrl v velikih bolečinah. Njegov pogreb je bil zelo veličasten. N. p. v. m.!

Iz Sinčevasi. (Požarna bramba. — Požar. — Neurje. — Letina.) Nedavno je novoustanovljena požarna bramba v Sinčevasi obhajala svoj ustanovni shod in ob enem tudi blagoslovljenje hiše za gasilno orodje. Požari delajo ljudstvu ogromno škode in mnogo se pri taki priložnosti po požarnih bramбах reši. V tem oziru nismo zoper požarne brambe, a priporočila ne zaslužijo, kedar se uporabljajo za to, da so posebno mladim ljudem povod popivanju, in kedar se zlorabijo v nemškutarske namene. Bližnjemu v prid so, in ta njih namen, ker je vsakdo naš bližnji, naj bi pri njih izključe-

val tako strankarsko izkoriščevanje. Skušnja uči skoraj povsod, da v resnici ni tako. To se je pokazalo tudi v Sinčevasi. Dasi so celo znani nemškutarji pri slovesnosti se obnesli dostojno in razobesili le koroške in cesarske zastave, je nek oštir, ki se drugače ne brani slovenskega denarja, razobesil — čujte — kar dve frankfurtarici. Te zastavi menda niste vznemirili nikogar, ker Slovenec je le premiren — a strašno je razburila nekaj „škricev“, če so tudi na Dolenjskem slišali prve materine, slovenske besede, slovenska trobojnica, katero je razobesil — kakor pravi nevedoma — nek najemnik. Najhujše je bilo, ker so celo Velikovčani in Pliberčani morali mimo nje marširati ali celo — defilirati. O ti šmentana nevednost, koliko nemirnih nočij si naredila tem slovenskim „Nemcem“! Prav znatna podpora, katero je požarni brambi dala naša slovenska posojilnica, pa menda ni razburila nobenega človeka. Denar pač — in če je tudi slovenski — ne smrdi! — Da je pa požarna bramba sama na sebi koristna, pokazalo se je nekaj dni pozneje, ko je gorelo v Priblovasi. Začelo je goreti pri Matiju; kako se je vnelo, se ne izvê. Ogenj je preskočil zaradi močnega vetra dva posestnika in podružnično cerkev, ter zgrabil streho pri Šteklju. Celih pet poslopj je bilo hitro v ognju. Požar je bil silen, ker je bilo posebno mnogo drv pod streho. Požarne brambe so prihitele iz Lovank, Dobrlevasi in Sinčevasi; tudi domača brizgalnica je služila prav izvrstno. Tako so mogli zabraniti večjo nesrečo. — Spet bi bilo kmalu gorelo v Priblovasi, ko je v pondeljek dné 23. jul. popoldne skoraj pri jasnem nebu tresčilo v neko staro lipo pri Mičeju, katera je stala tik slamnate kopice. Sreča je bila, da so zapazili ogenj in hitro lipo posekali; tudi dež je pomagal podušiti ogenj. — Kakor gotovo tudi na drugih krajih trpimo hudo sušo. Prišlo je nekaj dežja, a ni izdal veliko. Povsod hodimo ga prosit. Zaradi strašne vročine pride neurje navadno z močnim bliskom in gromom. Sploh pravijo stari ljudje, da v prejšnjih časih ni tolikokrat udarilo; mogoče je pač. Posebno dné 17. julija na večer je bil hud naliv na gorah proti Peci. Blisk je švigal, da je bilo vedno vse razsvetljeno. V Štebnu je udarila strela v ostrvo, na kateri je bila rž, ki je zgorela. Tudi proti Švabeku smo videli svit; menda je tresčilo v Stavdaherjev hlev pri Dobu. — Rž bode letos slaba; v jesen je bila suša in miši, po zimi je pa pozehla. Drugo žito boljše kaže in izhajali že bomo, če nam Bog dá nekaj ajde, ki je nam glavni pridelek. Ali zdaj potrebujemo pred vsem zaželenega dežja.

Iz Sinčevasi. (Žitne cene.) Kako težko je zadovoljiti vsakega kmeta s ceno žita, kaže sledeči slučaj: V sredo dné 11. julija pelje nek kmet dva birna pšenice na trg v Velikovec; ponujali so mu za njo 5 gld. 60 kr., a ni je dal, ker se mu je premalo zdelo. Pelje jo 8 dni pozneje, dné 18. jul., in se prav ponujati jo je moral, da jo je prodal za 4 gld. 80 kr. birn. V 8 dneh je torej pri birnu zgubil 80 kr., in vrh tega je moral še dvakrat v Velikovec. V skladišču dobi vsak vsaj pošteno ceno, a mnogi niso zadovoljni, ker je ta ali drugi na trgu slučajno več dobil; koliko jih je pa manj dobilo, teh pa ne vidijo.

Iz Želinj. (Nekaj za smeh.) Iz kakšnih jaslij jedó tisti, ki berejo nemške časnike, kaže št. 29. luteranskega časnika, ki je ob enem tudi glasilo koroških učiteljev. Iz Trušenj piše prijatelj „Vesekdo“ članek poln modrosti in ponižnosti (?), ki se v slovensčino prestavljen tako-le glasi: „Kres. Če tudi malo prepozno, vendar zasluži omenjeno biti, da je tudi v našem kraju na kresni večer lep kres proti nebu plapolal, v kljubovanje mnogoštevilnim tukajšnjim mračnjakom. Nekaj pridnih Nemcev, navdušenih za stare nemške navade, ga je bilo s težavo napravilo, poleg tega na Ciril- in Metodovem vrhu, tako imenovanem, ker se zaneti tam vsako leto 5. julija ogenj v čast tema slovanskima in rimskima duhovnikoma. Ta predrzni čin kaže, da nemška misel v Trušnjah še ni ugasnila, sploh ne bo ugasnila ampak se zmirom bolj ukoreninila. Kako smešna je morala biti trditev nekega „zagriženega“ Slovenca, ki je rekel: v Trušnjah sta samo dva Nemca. O sveta neumnost!“ — Revček ti! Je bilo težavno, kakor praviš? Težila te je gotovo vest, ki pravi, da je greh druge, zato ker so pridni katoličani, imeti za mračnjake in njim vkljub gojiti poganske šege. Spomnil si se gotovo tudi, da ni značajno na jeziku imeti besedo: „Sem Nemec“, med tem ko v žilah teče slovenska kri. Najbrž si pa imel nalito glavo. Ja, veš, Ciril in Metodov vrh je precej visok, kako lahko bi se prekucnil. Kaka škoda za nemštvo! Cela Prusija bi plavala v grenkih solzah. Drugokrat naj ostali trije Nemci — mi bi rekli drugače — kres zanetijo, ti pa od daleč glej, pa boš videl tam celo dva in Nemcev boš tudi še več naštel. Tedaj vbogaj me! Manj korajže je treba, če se vsedeš in zopet kaj pišeš v oni listič, vsaj bodo imele zopet nekaj za smeh naše — krave. Ob koncu pa tudi mene sili, da vzdihnem: O smrdljiva pridnost!

Iz Gorič pod Reberco. (Požar.) V nedeljo dné 22. julija raznesla se je ob treh popoldne strašna novica: „V Goričah gori“. Kakor se to le prevelikokrat zgodi, zakurili so otroci v Kumrovi stelji, in ker je bilo vse suho, se je ogenj hitro razširil. Nekdo je koj zapazil ogenj, vtil je vode gor, toda s tem je plamen švignil le še dalje in v teku treh ur pogorelo je 9 števil s 26 poslopji. Pri Zecu je hiša, ki je bila lesena, pogorela noter do tal. Da ogenj ni uničil cele vasi, zato gre največja zasluga g. Seifritzu, ki je prišel prvi s požarno brambo na pomoč. Pogumno je branil ognju dalje, da so ostale vsaj še nekatere hiše, tudi je dal odnesti ostrve, na katerih je bilo žito zloženo, da se je vsaj to rešilo. Njegovi posli so pomagali celo noč, in g. Seifritz je bil vedno zraven. Tudi drugi dan je nadzoroval, da se ogenj ni dalje razširil. Bodi mu izrečena na tem mestu najpristrénejša zahvala za veliki trud in za požrtvovalno delo, ki ga je storil, da se je zabranila še večja nesreča. Prišla je tudi gališka požarna bramba in zadnja tudi dobrlovaška, ki pa je prišla že čisto proti koncu. Nesreča je grozna, škoda velika. Seno je vse zgorelo, pri Kranju položil vse žito. Ljudje so ubožni, da komaj shajajo, in sedaj še ta nesreča. Sicer so bili vsi zavarovani, toda navzlic temu je škoda velika. Najtopleje polagamo tedaj vsem na srce, da bi priskočili ubogim pogorelcem s svojimi darovi na pomoč; usmilite se ubogih sirot, kajti njih beda je nepopisljiva, pomagajte vsak po svojih močeh. Temelj darovom položil je preč. g. komendant Šervicelj, ki je podaril 20 kron.

Iz Kamena. (Pazite na otroke!) V nedeljo dné 22. julija se je pripetil tukaj žalosten slučaj. Pri železnem mostu nad Rikarjovasjo so se otroci kopali. Med njimi sta bila tudi dva Rušova otroka, eden pet, drugi šest let star. Stala sta v vodi ter se držala za roke. A hipoma ju voda potisne globlje v strugo, zmanjka jima tal, in valovi ju odnesó. Neke deklica, ki se je spustila v vodo za njima, bi sama skoro utonila. Utopljenca še niso našli.

Iz Vogrč. (Pouk o poljedelstvu.) Na našo prošnjo sta prišla v nedeljo dné 22. julija v spremstvu podpredsednika pliberške kmetijske podružnice, g. T. Plešivčnika p. d. Krouwirta v Pliberku, g. V. Šumi, c. kr. kmetijske družbe potovalni učitelj in g. Prisljan, zastopnik deželne zavarovalnice. Shod je bil v gostilni pri Hamru. Prvi je poučeval mnogoštevilno zbrano občinstvo o poljedelstvu in živinoreji, slednji pa razlagal pogoje, pod katerimi moremo pristopiti k deželni zavarovalnici, in opozarjal na prednosti, katere ima ta zavarovalnica pred drugimi. Pouk je trajal cele dve uri, ali vendar so zbrani kmetje še zmiraj pazljivo poslušali; in sicer je k temu pripomagal zanimiva vsebina govorov in jezikovna spretnost govornikov. Ko je bil pouk končan, se je še gostilničar, gosp. Hamer zahvalil govornikom in gostom. Veliki trud, ki sta ga imela vljudna gospoda, bo gotovo obrodil mnogo sadú. Prijavimo pa tudi prošnjo, da bi omenjena gospoda se še večkrat potrudila k nam in tako pomagala zboljšati težavne naše gošpodarske razmere.

Iz Bele pri Železni Kapli. (Tujci. — Preložitev ceste.) Naše kopališče je zdaj polno tujcev, ki z veseljem srkajo kiselico in uživajo krasen zrak. — Sedaj prelagajo strmi „Halerjev klanec“ med Železno Kaplo in Belo. Klanec je bil doslej huda ovira prometu. Napravili bodo večje ovinke, tako da se bo strmina izgubila in da bo veliko ložeje voziti. Delo je prevzel g. Seifritz. Končano bo še letos. Prihoduje leto prično z delom na Jezerskem vrhu.

Iz Pokrč. (Kolesarska nadlega.) Marsikom postanejo mnogi kolesarji že sitni po svoji nepredvidnosti in brezobzirnosti. Nedavno od tega je vozil kmet V. iz Ž. iz Celovca po državni cesti domov. Stopal je zraven voza. Nakrat pridirja nek kolesar, ne da bi dal kakega znamenja. Zadene se v našega kmeta in pade. V. se za to ni dalje zmenil. Ko pa pride do gostilne na Krki, ga je tam čakalo 8 do 10 kolesarjev, oboroženih s koli. Najprej nahujskajo psa na konja, potem pa začno prav divje zmerjati kmeta, sevó po — nemško! Kričali so kakor Indijanci, kedar napadejo sovražnika. Eden je kmeta udaril v obličje, drugi so hoteli storiti enako. A kmet jim je pokazal čvrsto svojo slovensko pest, enemu je priložil krepko zaušnico, in nemški „junaki“ so se kmalu razkropili. — Ali nemški kolesarji v slovenskih krajih tako razširjajo svojo „voranleuchtende Kultur“? Smo-li že tako daleč, da slovenski kmet ne bo smel več voziti po državnih cestah, ne da bi ga napadel kak fakir?

Iz Bilčovsa. (Poroka. — Utopljenec. — Najdeno truplo.) Dnó 9. jul. se je poročil naš cerkovnik, g. Iz. Obilčnik, vrl Slovenec, z gdno. Marijo Otovic iz narodne hiše v Podgorjah. Slavnost so povzdigovali zlasti naši domači pevci, ki so neutrudljivo in izborno peli slovenske pesmi. Novoporočencema srčno čestitamo! — Pri kopanju

v Dravi je dné 22. julija utonil 7letni L. Tumer. Truplo so našli in tukaj pokopali. — Dnó 22. jul. je našel p. d. Smolejev sin v Žalučah v Dravi truplo neznanega moža. Truplo je na več mestih ranjeno in vsa znamenja so kazala, da je mož bil umorjen ter vržen v vodo.

Novičar.

(Duhovske zadeve.) Dnó 11., 12. in 13. avg. bode mil. g. knezoškof v svoji domači kapeli podelil višje redove č. gg. R. Strelli-ju in Avg. Žibert-u iz benediktinskega reda v Št. Pavlu. — G. dijakon Raim. Oizinger pride za prefekta v kn.-šk. „Marijanišče“. — 25letnico mašništva so dnó 20. jul. obhajali v Celovcu č. gg.: dr. J. Amschl, Jan. Hutter, Fr. Ivanetič, Fr. Petek, Jan. Volaučnik, o. Ben. Schluder, Greg. Einspieler, Fr. Formas. — Cesar je podelil starosti benediktincev v Št. Pavlu, v. g. o. Jan. N. Vertot-u, zlati zasluzni križec s krono.

(Osebné novice.) V Beljaku je umrl tamošnji organist Fr. Ruprecht, star 52 let. — Učitelj g. F. Gutman v Domačalah je nastavljen kot šolski voditelj v Rutah nad Ratendorfom. Prestavljen je učitelj, g. Rud. Grešonik iz Št. Pavla ob Zili v Št. Štefan ob Zili. — V stalni pokoj je stopil meščanski učitelj g. M. Drumel v Celovcu. — Poštariji na deželi so sedaj deloma nastavljeni kot „uradniki c. kr. poštnege in brzojavnega urada“. V poštnege ravateljstvu Gradec je tako nastavljenih 120 poštarjev. Nastavljeni so v dveh razredih. Med njimi so na slov. Koroškem: V I. razredu: Marija Messner v Velikovec, K. Pichler v Borovljah, A. Migič v Trbižu, J. Černic v Pliberku. V II. razredu: Neža Čebul v Guštanju, Jera Pernikar v Prevaljah, Ana Samonig Podkloštom, T. Kasperl v Grebinju, Ant. Petruš v Krivi Vrbi, Ant. Gabriel v Sinčevasi, R. Prenig v Dobrlevasi, J. Breitenberger v Škofjem dvoru, J. Termot v Rožeku, M. Lautman na Čajni, Jan. Lah v Trbižu, M. Rehaček v Železni Kapli. — V Trbižu je umrl tamošnji hišni posestnik F. Trink, star 48 let.

(Cerkven shod.) Prihodno nedeljo dnó 5. avgusta bode pri Devici Mariji v Bolšartu ob nemškem Št. Vidu običajni cerkveni shod. Slovesnost se prične z obhodom ob 8. uri.

(Iz uradnega lista.) Do 10. avgusta se odajo dela za zidanje novega uradnega poslopja (sodišča) v Šmohoru. — Za Rožek je razpisano mesto sodnijskega sluga do 27. avgusta in za Šmohor mesto sodnijskega sluga do 30. avg. — Mesto babice v Mariji ob Zili je razpisano do 31. avgusta. — V Pliberku je razpisano mesto davčnega eksekutorja. Prošnje je vložiti tekom 3 tednov.

(Nov denar.) Meseca septembra bodo izdali nov papirnat denar v kronski veljavi. Najprej bodo izdali dvajsetake (po 20 kron) na mesto sedanjih desetakov (10 goldinarjev). Izdelalo se bode tega denarja 20 milijonov komadov. Pozneje se bodo izdali tudi kronski desetaki.

(Utopljenec.) Od mnogo strani se poroča o utopljenih, ki so našli zgodnjo smrt večinoma vsled nepredvidnosti pri kopanju. V Krki so našli dnó 20. jul. 18letno Ano Villa iz Brež. Zmešalo se jej je in utopila se je sama. — V Zilici pri Trbižu je dnó 21. julija utonil uslužbenec pri br. Pufič, 17letni Tom. Bišof s Kokovega. Truplo je potegnil nek vojak iz vode. — Blizu Mostiča je utonil v Krki mesarski učenec Janez Rainer iz Malega Št. Pavla. — V Zili, blizu Smerč, je dnó 22. jul. utonil 20letni Pavel Pibernik iz Št. Pavla. Truplo so našli. — V Št. Lenartskem jezeru blizu Beljaka sta utonila eden in isti dan 13letna A. Blüml in kovač J. Berger. — V osojskem jezeru je utonil nek 7leten fant. — Dnó 25. jul. je v Zili pri Milnarah utonil žel. čuvaj L. Sternek, star 29 let.

(Slovenski katoliški shod.) Drugi teden se začne razpošiljati vstopnice za II. slovenski katoliški shod v Ljubljani. Ker bo udeležba ogromna, nujno prosimo, da p. n. gospodje župniki in zaupniki takoj poizvedujejo, kdo se bo udeležil shoda iz njegovega okraja in koliko dnij: ali vse tri dni, ali le zadnji dan. Takoj z oglasilom pošlji se naj tudi vstopnina: za vse tri dni 1 krona, samo za zadnji dan 50 vin., za sklepni banket 3 krone, za tiskano poročilo 1 krono. Naročnina naj se pošlje blagajniku na naslov: Alojzij Stare, župnik v p. in hišni pos. v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 5. Dopisi, ki so v zvezi z organizacijo shoda in razna pojasnila naj se naslavljajo na tajnika: dr. E. Lampe, semeniški prefekt v Ljubljani. Naznani naj se tudi, ali želé udeleženci prenočišča.

(Drobiž.) Cesar je potrdil nov cestni red za ne-erarične ceste, kakor ga je sklenil deželni zbor v zadnjem zasedanju. — Na Velikem Zvonarju se je dnó 23. jul. ponesrečil rač. oficijal J. Voršes z Dunaja. Padel je z nekega vrha in bil takoj mrtev. — Vojaške vaje bodo od 10. do 23. avgusta iz Borovelj preko Ljubelja do Ljub-

ljane. Udeležé se jih 17. pešpolk, lovski bataljoni 8, 9 in 20, in 6. huzarski polk.

Laški kralj Humbert — umorjen.

Strašen zločin se je dogodil v nedeljo dne 29. julija v Monci na Laškem. Anarhisti, prave zveri v človeški podobi, so si izbrali in tudi zadeli novo žrtev. Laški kralj Humbert je padel pod streli drznega zločinca. Kralj Humbert se je tisti večer ob 10. uri udeležil razdelitve dobitkov pri javni telovadbi. Ko je kralj s svojim adjutantom sedel v voz, je nek Angelo Bressi ustrelil z revolverjem nanj. Kralj je, zadet v srce, v kratkih trenutkih umrl. Morilca so takoj zgrabili; doma je iz mesteca Prato na Toskanskem.

Kralj Humbert je bil rojen 14. marca 1844, vlado je nastopil 9. januarja 1878, poročil se je 22. aprila 1868 s savojsko princezino Marjeto. Prestolonaslednik Viktor Emanuel je bil rojen 11. novembra 1869, poročen je s črnogorsko princezino Heleno. Monca je okrajno mesto v provinciji milanski, šteje okoli 30.000 duš in je sedaj letovišče kralja.

Poročilo o strašni smrti kraljevi je povsod obudilo veliko ogorčenje in globoko žalovanje. Vlado nastopi Viktor Emanuel, ki je bil sedaj na potovanju po Grškem. — Ob tem strašnem dogodku se nehoté spominjamo druge nedolžne žrtve, ki je tudi padla pod roko Italijana, naše blagopokojne cesarice Elizabete! Kdo bi bil mislil, da tej žrtvi tako kmalu sledi druga, istotako strašna!

„Poskusi vse, obdržal najboljše.“ Vsakdo pozna ta pregovor, a kako redko se ravna po njem! Ker sicer bi ne bilo mogoče, da so tolikim družinam še nepoznane prednosti in vrline, katere daje kavi Kathreiner-Kneippova sladna kava, ako se jo prinese k navadni bobovi kavi. Izkušnja je dokazala v številnih slučajih, da se more le na ta način pripravljati najboljša, najizvrstnejša kava, ki ima izboren okus in ki pripomore k zdravju. Nobena gospodinja naj se več ne obotavlja, ako še ni poskusila te najcenejše in že v stotisočih rodbinah udomačene kave; stori naj to na korist svoje gospodinske blagajne in na korist svojih domačih.

Gospodarske stvari.

Kako pripravljamo prasičjo krmo? Prasič je skoro vse brez izjeme. Zelodec ima mišičnat, kakeršnega imajo mesojedne živali, čreva pa so mu desetkrat tako dolga kakor telo, ter je v tem pogledu podoben rastlinojedcem. Zato je prasič mesne, pa tudi rastlinske jedi. Prasič sega po svoji jedi zelo naglo in hlastno ter je jako požrešen. Zato pa tudi požre mnogo jedi, ne da bi jih prej prezečil. Ker pa takih neprezečenih jedi prasič ne prebavi, ne dosežejo redilnega namena, in zato moramo paziti, da pridemo takim nedostatom kolikor mogoče v okom. Paziti moramo torej na to, da prasiči jedi, katere povzijejo, tudi prebavijo, kajti le dobro prebavljene jedi puščajo v njih svoje redilne snovi, dočim neprebavljene ne dosežejo tega namena in so celó škodljive presičjemu zdravju.

Profesor Lehmann je s svojimi poskusi dokazal, da se je iz 1½ leta starega prasiča, kateremu so dajali celega zrnja, izločilo 50% neprebavljivega zrnja. Prasičem najbolj ugajajo kuhane jedi; zato se pa ta način pripravljanja najbolj priporoča. Ne da se tajiti, da stane tako pripravlanje, kjer je kurjava draga, precej denarja. Če se pa pomisli, da tako pripravljena jed popolnoma doseže svoj redilni namen ter je ne gre nič pod zlo, potem se mora priznati in se po izkušnjah tudi lahko prepriča, da tudi v tem slučaju dobiček presega izgubo. Gospodarji, ki se pečajo s katerimkoli obrtom, pri katerem rabijo par, si najlaže preskrbe priprav, s katerimi dosežejo zgoraj omenjeni namen. Ako se prasičem pripravljajo jedi na kak drug način, n. pr. s tem, da se segrejejo, združajo ali okisajo, potem je pa pri tem delu potrebna največja pazljivost, katero pa navadno baš pri ljudeh, katerim so prasiči prepuščeni v oskrbovanje, največkrat pogrešamo. Ako se take jedi pokvari, so prasičjemu zdravju jako škodljive in večkrat tudi popolnoma izgube svojo redilnost. Jako nevarno je prasičem dajati prevročih jedij, kajti vsled tega je že mnogo prasičev poginilo, ne le mladih, ampak tudi starih. Tudi poper je prasičem zelo škodljiv. Zaradi tega se pomije ali kuhinjski odpadki iz gostilne ne priporočajo za prasičjo hrano. „Kmet.“

Vabilo.

Kmetijska shoda. V nedeljo dne 5. avgusta bode gosp. potovalni učitelj V. Šumi predaval v Svečah pri „Baumgartnerju“. Začetek ob 1/3. uri popoldne.

— V nedeljo dne 12. avgusta bo kmetijski shod v Šmarjeti (rožna dolina) pri Kramerju. Začetek ob 1/3. uri popoldne. Gosp. Šumi bo predaval o krmodelstvu in živinoreji. Kmetovalci, pridite v obilnem številu!

Loterijske številke od 28. julija.

Linc 49 43 62 55 68
Trst 26 87 8 71 82

Tržne cene.

V Celovcu, dné 26. julija 1900.

Ime blaga	na birne		na hektolitre		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica . . .	—	—	—	—	— konjev
rž	8	76	10	95	— pitan vol
ječmen . . .	—	—	—	—	24 vprežnih volov
oves	5	12	6	40	— juncev
turšica . . .	—	—	—	—	75 krav
pšeno	16	—	20	—	— telic
proso	—	—	—	—	— pitanih svinj
krompir . . .	2	20	3	58	20 prascev
deteljno seme	—	—	—	—	
ajda	9	55	12	94	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po — K do — K, krave po 88 K do 240 K.

Sladko seno je meterski cent po 4 K — v do 4 K 60 v, kisló seno po 2 K 40 v do 3 K 80 v, slama po 2 K 80 v do 3 K 50 v.

Promet je bil srednji. Tujih kupcev ni bilo.

Velikovec, dné 25. julija. Prignali so: 132 volov, 84 krav, 6 telic, 7 telet, 85 ovac, 1 kozo, 14 svinj. Cena pitanih volov 60 do 64 kron, vprežnih volov 52 do 58 kron za metriški cent žive vage. — Promet je bil srednji, kupci iz okolice.

Grebinj, dné 26. julija. Prignali so: 300 pitanih volov, 100 vprežnih volov, 100 juncev, 84 krav, 8 telic, 154 ovc, 4 svinje, in 2 kozi. Cena pitanih volov 60 do 66 kron, vprežnih volov 56 do 60 kron meterski cent žive vage. Sejem je bil srednje obiskan. Promet je bil bolj slab, ker kupcev ni bilo od daleč, in se je sejem prvokrat vršil ta dan. Kupčija je bila srednja. Kupci so bili iz Celovca in okolice.

NAZANILA.

Kmetija na prodaj.

Oralne zemlje (8 birnov posetve), travnikov, gozda in druge zemlje vsega vkup 8 oralov. Mlin, hiša in druga poslopja, vse v dobrem stanu. Posestvo je 20 minut oddaljeno od vrbskega jezera blizu nove ceste. Več se izvé na pošti v Hodišah (Keutschach).

Hiša je na prodaj

zavoljo smrti gospodarja. Vse pohištvo je novo zidano. Posestvo ima 15 oralov 142□ sežnjevo gozda, 6 oralov 822□ sežnjevo travnikov, 11 oralov 835□ sežnjevo posejanja in 546□ sežnjevo paše. Posestvo leži poldrugo uro od Celovca. Cena je 7000 goldinarjev; vključenih je 5000 gld. in ta svóta lahko ostane na posestvu. — Naslov pové uredništvo „Mir“-a.

Lepa kmetija

pri Žihpoljah blizu Celovca je na prodaj. Obsega 40 birnov setve, okoli 8 oralov senožeti, 25 oralov gozda in mlin. Cena 6800 gld. Več se izvé v pisarni gosp. Krištofa v Celovcu, stolna ulica št. 7.

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v „Národní šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda
v Velikovecu

se priporoča p. n. slovenskim starišem.

V hiši je trirazredna ljudska šola; poseben ozir se jemlje na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dné 15. oktobra t. l. Plačila 8 gld. mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovecu na Koroškem.

Služba mežnarja in organista

na Brnci se more koj prevzeti. Dohodki gotovo čez 200 gld. na leto. Več pové župnijski urad na Brnci. (Pošta Brnca pri Beljaku na Koroškem).

Jakob Petschounig,

usnjarski trgovec

v Celovcu, na novem trgu št. 4., med gostilno „pri Kleeblatt-u“ in Kopper-jevo prodajalnico.

Kdor hoče dobro, trdno in zoper mokroto stanovitno usnje, naj se obrne k meni, kjer mu bodem povsem s svojo veliko zalogo vsakovrstnega najboljšega usnja, kakor tudi pravo rusko irhovino po najnižji ceni postregel. — Prodajam tudi vsakovrstno čevljarsko orodje. — Izdelujem in prodajam najizvrstnejšo mast za čevlje. — Kupujem vsakovrstne živinske kože za stroj.

Slavno občinstvo uljudno vabim na vsakojaki poskus, da se prepriča o kakovosti robe ter je opozarjam, četudi se je roba splošno podražila, se pri meni dobiva po stari ceni.

Tovarna za stolpne ure

Rih. Liebing-a

zapriseženega izvedenca in cenitelja c. k. trgovinskega sodišča na Dunaju in c. k. mestnega del. okrajnega sodišča Dunaj, XIII. okraj,

Dunaj, XIII./10.

Speisingerstrasse 66,

izdeluje izključno le stolpne ure za cerkve, mestne hiše, gradove, vojašnice, šole, tovarne itd. po najnovejši, najboljši sestavi in trdni izpeljavi, kakor vsakere poprave stolpnih ur. — Cerkvam in občinam dovoljujem tudi plačevati v obrokih.

Proračunil zastoj.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravi bobovi kavi, to je cikorija ali:

kava družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

➔ Dobiva se povsod! ➔

Glavna zaloga pri trgovcu: Iv. Jebačinu v Ljubljani.

➔ Za porabo sadja. Za pridelovanje vina. ➔

Stiskalnice za sadni mošt za grozdno vino

s stalno delujočim dvojnimi tiskalom in uravnavo stiskanja „Herkules“. Jamčimo za najvišjo zmogljivost, do 20 odstotkov višjo, kakor pri vseh drugih stiskalnicah.

Sadni in grozdni mlini. Stroji za obiranje sadja.

Popolne naprave za pridelovanje mošta, stalne in za prevažanje. Stiskalnice in mlini za pridelovanje sadnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, lupilce in rezalnice, najnovejše samodejne patent-brizgalnice za grozdje in rastline „Syphonia“, izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši, najbolj izvrstni in priznani najbolj sestavi

PH. MAYFARTH & Comp.

c. kr. izključlj. privilegirana

tovarna poljedelskih strojev, livarna in plavž na par.

Dunaj, II/1 Taborstrasse št. 71.

Obdarovani z nad 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Obširni ceniki in mnoga priznalna pisma se delijo zastoj. — Zastopniki in prekupci strojev se iščejo

